

TỤC ĂN TẾT Ở TRUNG-BẮC KỲ

Tục ăn tết ở nước ta cả ba xứ đều dai luvet giống nhau, song về cách cùng quay ăn uống thì mỗi nơi có khác nhau một ít. Đại khái như ngoài Bắc có làm lè cúng bùa khuya và muối rang một mẻ, như mứt, gọi là lè bánh-lè mà các nơi thi không có. Món ăn chín trong ngày tết, ở Nam-kỳ ta chỉ thịt quay, đưa dà; ở Bắc-kỳ thì thịt đồng đưa hành... ở Trung-kỳ thì thịt đồng mồi cá kiệu, khác nhau là những đồ đùi tung, còn đâu đó đều lấy thịt heo làm bún-vi.

Cái tục dùng nêu suốt cả ba kỳ đều có. Ngày xưa thấy có người nói rằng chỉ từ Huế trở về mới có dụng nêu, lấy nghĩa rằng đất từ Huế trở về là nguyên đất của Champa và Cao-mèn ngày xưa, cho nên đến tết thì dùng nêu để nêu lên cho rõ ra là đã dâng đất và người Nam minh rồi. Song tết ra thi từ Ninh Bình trở về mới có nêu của Annam ta ngày trước mà cũng có dụng nêu như vậy. Vậy thi không hiểu cái nghĩa tại làm sao mà dụng nêu.

Còn chiêu ba mươi dụng nêu ruột ông bà, chiêu mồng bảy đưa ông bà, đến ngày mồng bảy bà nêu, thi đâu cũng vậy. Song le, cái tục dùng nêu thi ngày nay ở Trung Bắc cũng như Nam-kỳ ta, chỉ có nêu nồi ít khanh thường dùng con thố-cụi thi mồi con giữ tục ấy mà thôi, con nồi nào dà có mồ mang phong thi tài đòn bò hét, vì là một sự làm mà không hiểu nghĩa là gì thi không ai chịu làm. Có dồi non dùng cay trộn lồng đèn trước súi thay tráy nêu.

Tôi sans trưởng tại Nam-kỳ, nhưng khi lên tết ở Trung Bắc KỲ nhiều hơn, ăn lèuon hon hai mươi mấy cái tết ở ngoài ấy cho nên biết được nhiều it, vậy dem kẽ lại cho anh em Nam-kỳ ta nghe cho.

Tôi ở Trung Bắc kỲ phần nhiều ở các nơi thành phố, ma may kẽ tết lại muốn kê tết nha-qué, cho nên hoặc kẽ ông dà đều trong lèuon, song vè dại khai thi chép là không sao may.

Nay xin kê Trung-kỲ trước. Trung-kỲ từ Tịnh Nghé trở ra lại hơi giống Bắc-kỲ, nên bảy nhó ràng nhõm đều sắp kẽ dưới đây là chép vè đời Huế trả vò mǎ thái.

Có hàng năm đến ngày 25 tháng Chạp thi các chợ bắt đầu đông hơn, hàng tháng, hàng tháng, hàng tháng, đến 29, 30 thi chợ bến đầy không thịt heo. Buổi chợ ha mươi tan rồi nghỉ luôn không đóng cho đến mồng 3 mới đóng lại.

Chiều ba mươi nhà náo cung bày cỏ cung gọi là rước ông bà. Trong khi cung đó thi dùng cát nêu hoặc lèn đèn. Khuya lại cung hành khiển. Từ chiều hôm ấy người ta dắt pháo dàn đèn khuya.

Sáng ra cùng một dien gọi là lè nguyên-dàn, tức là mông một đầu nâm. Rồi đó là mồng hai mồng ba, ngày nay cũng có cùng hoặc mòn lèn, hoặc lèn lùy theo nhau, đến chiều mồng ba cung một dien gọi là lè dưa ông bà. Mấy năm trước vào dien cùng này có dốt giấy bóng vàng bạc nhiều lèm, song bây giờ có nhiều nỗi bô tặc lý rai.

Trong khi dưa ông bà dà người ta đem ném gõ, tên, tên, tên, tên trước bùn sò dè làm lè tèn. Có chép lại dem-nhõ gõ gõ dà ra theo với lèn, nói rằng dè dà cho ông bà dùng chong-mì dà. Dưa ông bà rồi ấy là hết tết. Qua mồng bảy thi bê nêu.

Sáng ngày mồng một, ăn uống song, nhưng kẽ nhô trong nhà ra mông người lớn, gọi là mòng tuồi. Người lớn sẽ gõ cửa tiệm bê it nhõ, nói rằng dè cho chờ thi bê nêu.

Trong ba ngày tiếp nhõ, không người ta dem ném gõ, tên, tên, tên, tên trước bùn sò dè làm lè tèn. Có chép lại dem-nhõ gõ gõ dà ra theo với lèn, nói rằng dè dà cho ông bà dùng chong-mì dà. Dưa ông bà rồi ấy là hết tết. Qua mồng bảy thi bê nêu.

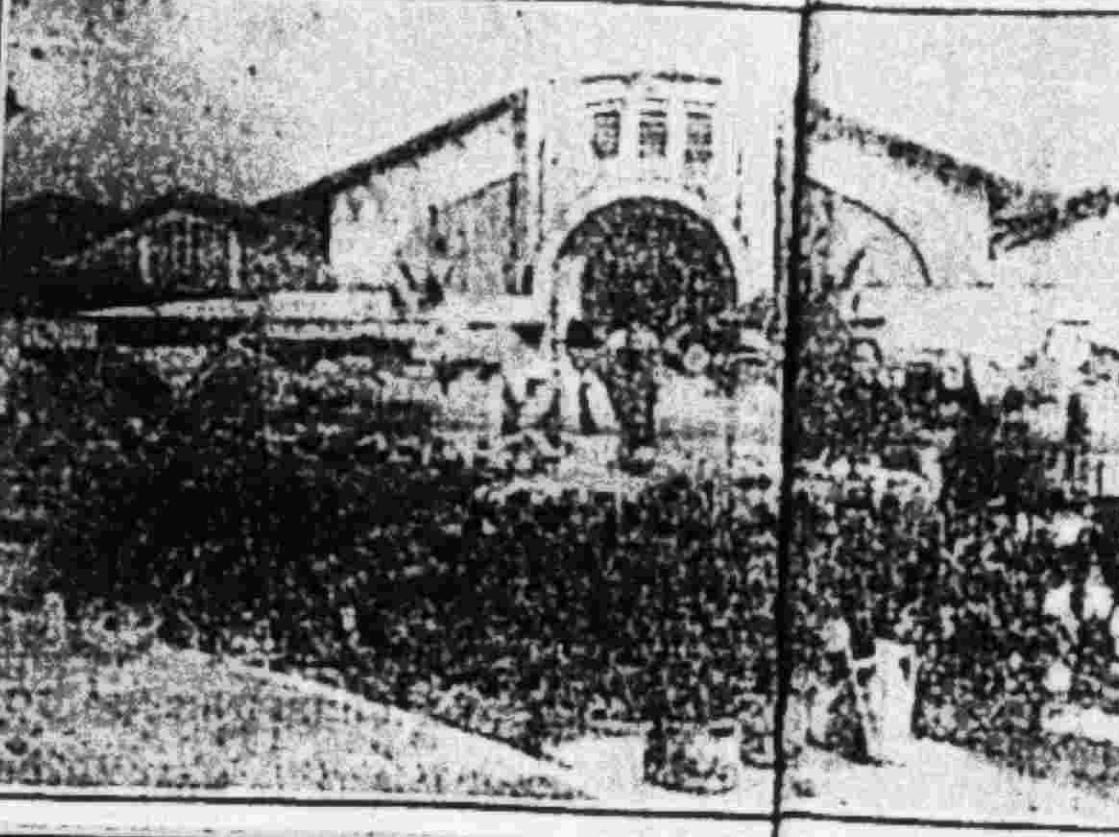
Sáng ngày mồng một, ăn uống song, nhưng kẽ nhô trong nhà ra mông người lớn, gọi là mòng tuồi. Người lớn sẽ gõ cửa tiệm bê it nhõ, nói rằng dè cho chờ thi bê nêu.

Có điều này ta nên chú ý; ngoài Trung Bắc kỲ tiếng còn nói dùng cho bún, song ngày tết có lèi cá đối dà hòn trong Nam-kỲ ta. Lại cái lèi hòn mồng ba tết dem rang bột giòn, cũng như cảng cửa đèn cát trai ngoài vịnh, ngoài kỲ cũng có nấu trong lèi song bày giờ dà có nhiều nỗi bô tặc lý.

VĂN-HHÉ

Một người thi mồi tuổi một, nhưng một nước phai mồi năm mồi mồi. Một người mồi tuổi một già thi cái dà ty trời mà một nước mồi năm mồi mồi thi cái dà lại ty người.

Quang cảnh chợ tết Saigon



THỨNG VIỆC XÂY RA TRONG NĂM MẬU-THÌN

Nay đã hết năm Mậu-Thìn, quốc dân ta trong năm nay có những việc gì là đáng ghi nhớ, trên con đường triết-hoa, quốc dân ta đã dà được mây dâm xa, thay bao i tiêu cảnh tốt đẹp, trai bao nhiêu bước gian nan, nay nhân ngày cuoi năm, ta nên xét lại việc trước đây lo tinh vè việc sau.

...Bà trai Iraq-nha, chorai mồi ngopi... Trống vòi sâm vinh, lâm vinh... Rồi cả bạn rập nhau, hat lèn nhau vầy :

*Mở ngòi mồi ngopi, khoen trên lòi xô, Khoen dưới tui gai, hoi bên nhau những gai, mồi hoai không dung... Trống vòi sâm vinh, lâm vinh... Rồi cả bạn rập nhau, hat lèn nhau vầy :

* Nam mồi nam mồi, basecton nha ống Tuoi-ong như rông tuoi banh-phuong! v.v., v.v.

Bà trai từ tui ha mươi người dà chơi cờ bạc. Ngày xưa thi đánh bài phung hai xao, bay giờ thi đánh bài lò-tòm tai ban, lạc hoi chay hua thi đánh bài cao. Cò chò đánh bài chơi cho den móng mòn mòn thôi.

Nay bay nỗi qua nhõm việc quan-trong ve ben etuan pau ro den nhõm việc xay ra o trong quan dan ta.

Về tục ăn tết ở Bắc-kỲ, cái gi giống voi Trung-kỲ ta trong bài này không nói den, chỉ nói cái gì khác.

Tui ba mươi, dùng nêu rồi, co lam một le keu rang «rac voi bot».

Den voi bot tac ngau va ha goi hoa phia den nua, lam nua vay,

nau rang de tra tui qui, co keu tui rang de lam dau dat cua minh

co phau minh,

cung tui rang de lam dau dat cua minh

co phau minh,

Mong rằng ai này sẽ là một tòng lo việc Tết mà lo việc quốc gia song chằng dám mong
rằng ai này cùng lo việc quốc gia như là lo việc Tết.

Trận cười vỡ bụng

Nó muốn mua vui, cười rõ bụng, hảy mua một
bản CỜ-QUAN và vài ba người bạn hữu rồi
bày CỜ-QUAN x' chơi. Cười ăn tiền nồi lên
chứng một hồi sa, mồi lòn pha' một lèn. Chơi
như vậy chừng vài bản thì thấy cười đau bụng.
Vui lắm! Thú lắm.

Ái chưa c'ón hâq chơi thử nêu khὸg vui
khὸg cười, khὸg thù-hi dem trả cờ láy tiền lại
C'Ơ-QUAN có gởi ban các nay s' u day;

Hiệu Nguyễn-đắc-Muôn ch' q' cũ Saigon, hiệu
Nguyễn văn-Trần và Bazaar Tân phật, 11d Bon-
nard, 11c Phạm-ông-Tỉnh, Dakao, 11c Lý hùng-
Đà ở Nha-tran, hiệu Nana, số 51, đường Quai
Mylbo C't' q' ôn, Đồng thành Cù lao-č' và hiệu
Phan-vân-Nghia, N° 20 Bd Sainteney, Cantho.

S^{TE} DES GARAGES CHARNER

DELAGE

SES MODÈLES

11 ET 14 CV - 4 ET 6 CYLINDRES
LES PLUS SOUPLES, LES PLUS SILENCIEUX, LES PLUS ÉLÉGANTS

RENAULT

SES MODÈLES TOURISME

6 ET 10 CV, 4 CYLINDRES 8, 15, 18 ET 40 CV, 6 CYLINDRES

LES ENVIRONNEMENTS

LES PLUS PRATIQUES

SA GAMME INDUSTRIELLE

6.10.18 ET 20 CV DANS TOUTES LES CHARGES ET TOUTES SITUATIONS

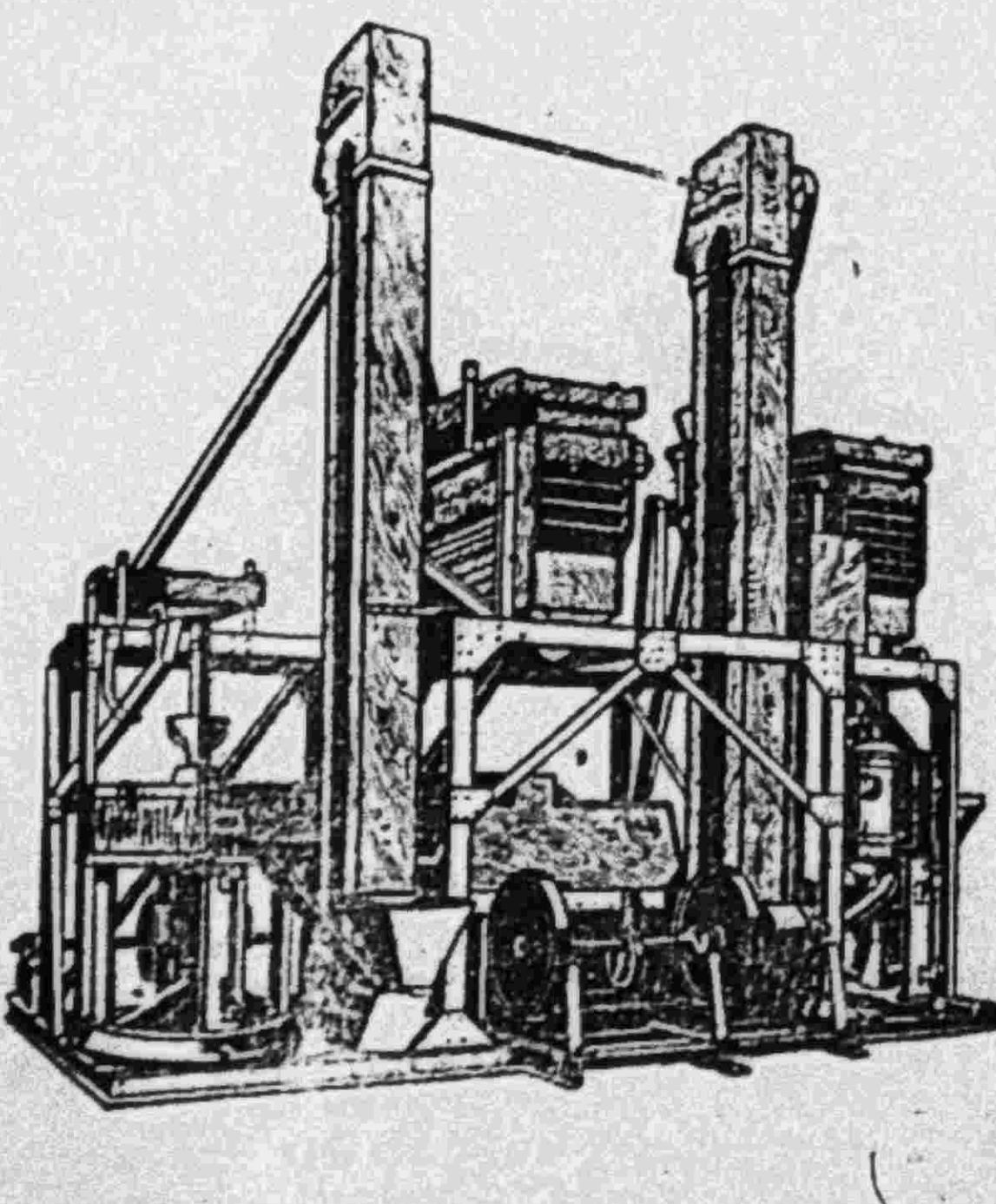
SON TRACTEUR | ÉGÉP

TRACTEUR EE
AGRICOLE

AGRICOLE ET ROUTIER

SINDEX

N° 1 Rue Lefèvre - SAIGON



Nhà máy gao

Buôn bán tú tè,
giá cá nhẹ nhàng, ráo
chạy tốt rồi mới lấy
tiền đú

Máy Gạo Máy Gạch Máy Siro

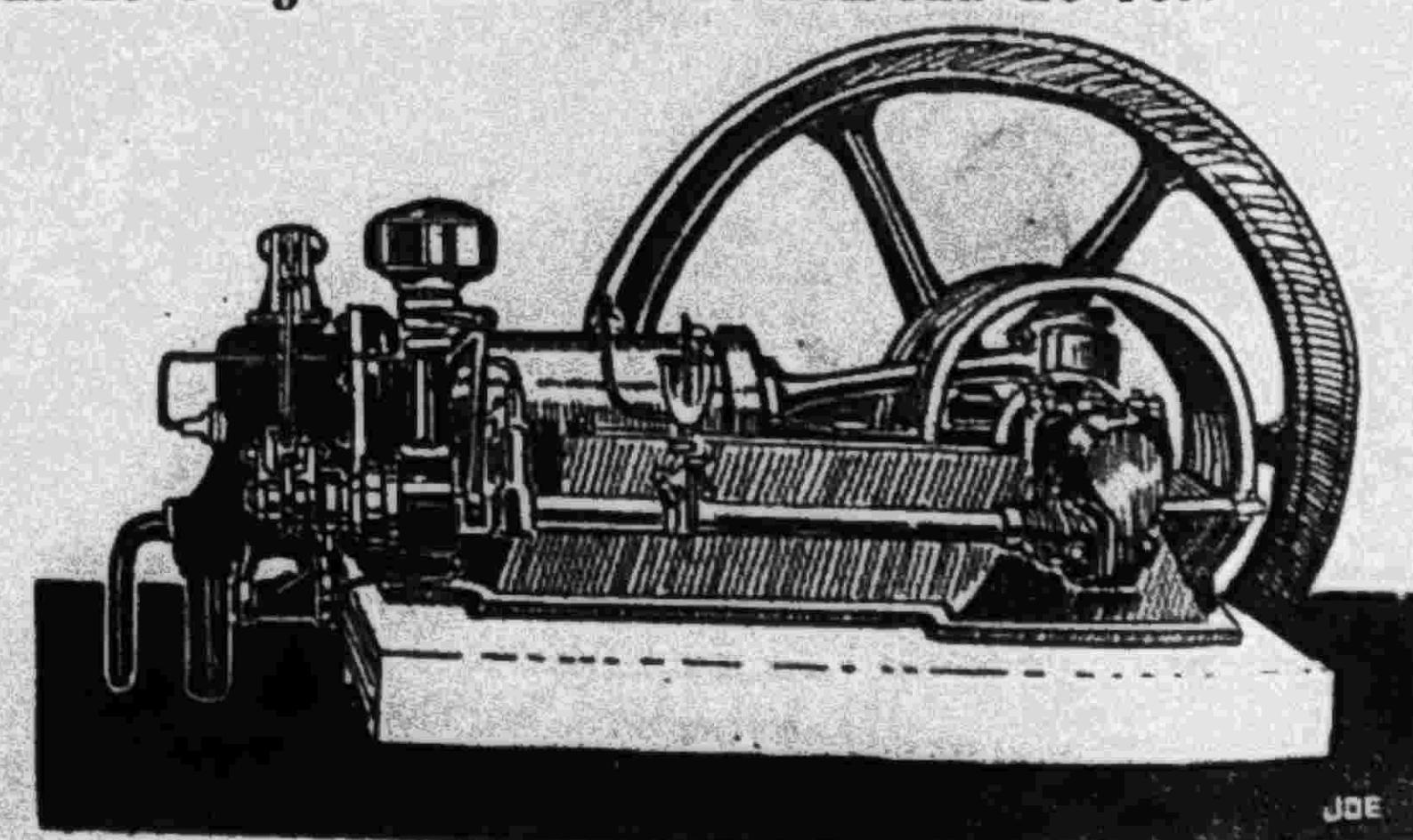
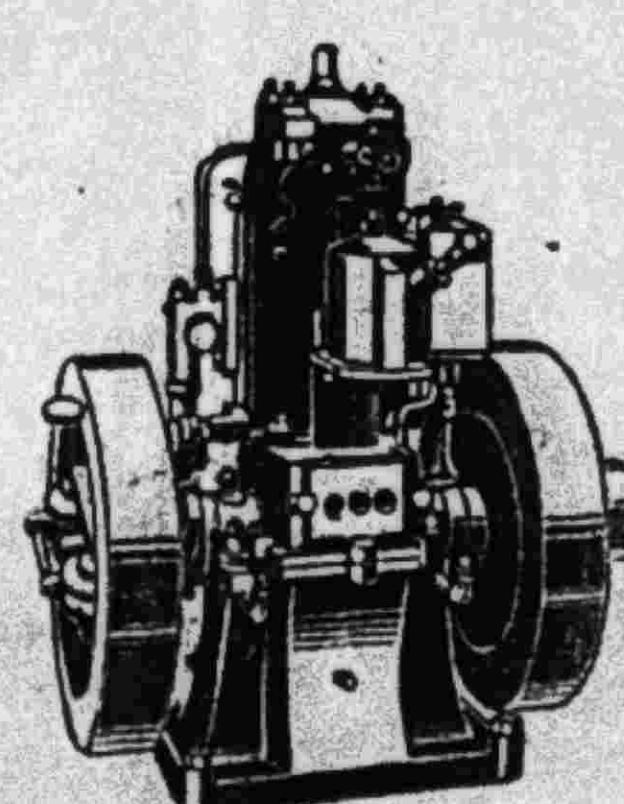
Hơi nước Điện khí

Trong sự kỳ nghệ phải nén cẩn kiêm. — Những bón khai giá gởi cho các
nhài, các nhài nêu chú ý:

1° Giá mua ; 2° Sự tồn kém trong khi dùng

Lời hay lò mười phân mà cứ như vậy hết năm này qua năm khác thì cũng đủ làm cho công việc của mình thành hay hư.

Máy ông mà muốn ráp nhà máy gạo thì xin ký-thác việc đó cho chúng tôi, chúng tôi sẽ có đủ máy hoặc đốt bằng trâu, đốt dầu MAZOUT. Máy hiệu DUPLEX thì rất tốt, thay cái sút nặng của nó cũng đủ biết cái sút bên của nó rồi.



QUAY ĐẦU LẠI
VIỆC THẾ-GIỚI TRONG NĂM CŨ

(tiếp theo)

Phải, cuộc hội-nghị nào, từ hiệp-ước nào mà các đế-quốc mưu-tinh sự hòa-bình, chính là mưu-tinh việc riêng của họ mà thôi, chứ không có lợi-ich gì cho cả toàn thế-giới. Trên mặt đất còn bao nhiêu ngư-ognan đang nuốt cay về nhau nói bất bình, dà như một đồng thung súng nǎn sǎn do rồi, mai mốt dày cỏ ngồi léra vào làn ngay, chờ nỗi chuyện hòa-bình sao được. Phuong chí ngay trong các nước mạnh với nhau, chẳng qua chì giữ miếng nhau bằng cách ngoại-giao, chờ bẽ trong thiết không khí nào họ quên mà không hổ-thé, vậy có ngày nào họ cần tót ay để súng đặt ra đe hối nhau, rồi ngày đó thì hội Liệt-quốc cùng tan mà Hiệp ước Kellogg là thản-thành báu già, ngày đó cũng chun vò nǎm dò giày !

Song, ta có một cái cảm tưởng này hay lâm, là hình như bọn cõi nhiều tiếc, bao giờ cũng mạnh thế, biếu gi cõng cõi người nghe ngay. Coi như Âu-châu đối với Mý-châu là dùi. Hội Liệt-quốc lập ra sau ngay chiến tranh, và tờ hiệp ước Kellogg khy hòi năm ngoai, đều là do các cõi tiếc vàng - bén Mỹ xướng xuất ra cũ. Các nước Âu-châu ngày nay, có lẽ không nước nào là không ihiểu nõ nước Mỹ, thành ra nõi việc ở Âu-châu, đều có Mý-châu làm chủ. Thiệt vậy sau năm 1918, các cõi ở chau Âu đánh nhau chán rồi, ông Wilson vuột Đại-tây-dương sang, biếu lập hội Liệt-quốc, lập hội Liệt-quốc cõi là dà mưu việt giám binh bị và mưu cõi hòa binh, nhưng mười nǎm nay, hội hổi chò này tới chò kia, chẳng giải quyết được việc gì, tòi hòi tháng lăm mới rồi, ông Kellog qua, rù kỵ ~~vào~~ ~~tô~~ ~~hiệp~~ ~~võ~~, là chưa kí mọi việc, như việc đòi tiền bồi-thường của Đức báy giờ, vẫn có Mý-châu đứng vào địa vị trọng yếu ở trong đó. Vậy mới biết thế-lực đồng tiêng là mạnh, các nước Âu-châu vẫn tự phu minh là đất vân-hòa hồn người, và có ý khinh bỉ người Mỹ là mày anh trọc-phó, thế mà tòi khi đán nõi với mày anh ấy rồi, thi nó biếu gi cõng phái nghe, đến nõi có người Mỹ tự phu rằng : « Từ nay mà di, cái ánh sáng trong hoàn-cầu là tự chau Mý chiếu ra ».

Vân-dè lao-công ở thế giới, mỗi ngày một thấy rặng nõ thêm ra, trù nước Nga rù không nói, còn thi chua nước nào có phuong-phap gi giải quyết được cho đà thoả. Tuy có sra sang lại chè-dò này, ban-hanh ra lệ luat khác, song bọn lao-công vẫn chua lấy thế làm dù, mà vẫn hò hào phẩn-dau cho tòi cái mục đích « thiên hạ vĩ công » mồi nghe. Vì vậy các nước ở thế giới báy giờ, nước nào nhiều công-nghệ là có vân-dè lao-công, dà có vân-dè lao-công là có lõi cõi họ cộng-sản.



Trần-Hữu-Ahon
Chánh phủ nào cũng kiêm cách ngắn ngã, hoặc lly on đe dù, hoặc lly oai đe hám dạo, song thường cũng là một phương pháp tạm thời mà thôi. Võ-lai, ta cũng đừng thấy trong cuộc tuyển-cử ở Anh, Pháp, Đức, Nhật trong năm nay

hợp lao-công thất bại, mà nói rằng họ khy-thé dù dâu. Cái-thực lực của họ dà binh như khúi súng nộp đạn sán rồi, chỉ chờ có người như Lénine bám vào cõi may nứa là nđ, chờ sự thành công của họ, không hổ quanh-trong sự tuyển-cù bao nhiêu:

Hội Liệt-quốc: cõi khôn lanh,

cõi lập ra một phòng gọi là phòng lao-dòng (Bureau du Travail) nói-rằng dà trong nom và súu sang sự làm ăn cho bọn lao động, tức là một cách dè yến ài bọn nầy và làm cho bước tiến hành của họ phải chậm dà. Người chúa-truong việc ấy, là ông Albert Thomas, mới ròi di chau du thê giới, dà xét về tình

Uông-tinh-Vệ
cánh bọn lao-dòng, mà qua xú ta là nơi người ta dương-than tòi và cõi-cuyn cõi-sa và tuiu mòi, thi ông ấy ché được & cõi một đêm, ròi hòm sau 41 măi, chẳng được nói với ai và chẳng ai được nói một lời nào. Biểu rằng ông ấy di xem xét tình-canh lao động ra làm sao, ta không rõ.

Bon lao-dòng ở các nước, họ cũng chẳng tin gi ở phòng Lao-Dòng của hội Liệt-quốc, mà chia là một chò tòi-linh cõi, mày anh đe quốc lèp ra, dè cám dò họ, chờ không có ích gi cho họ hết thấy. Họ cùi việc phản-dau theo cái chương trình của họ mà thôi.

Xem trong một nǎm nay, có nhiều chò xây-rà việc định-cõi-lòng như hòi tháng mươi môt rồi, đán lama tau ở Marseille dìn-công, mà bọn tư-bón đều phải nhường bộ cõi, thi dà biết à thế-lực của phái cộng-hphon mõi ngày một lớn lầm.

Đức hoàng Guillaume II, tuy là một ông vua thất thế-nam-meo & dát Doorn bên Hán-Lan, song Âu-châu vẫn chò ý vào cách hành-dòng của ông ấy luôn, và thảm phục ông ấy là một nguri, có cao-kien. Mới ròi ngài xuât hàn một cuốn sách mà nguri. Mỹ chịu mava bản-quyền tòi mày chye ngắn-dòng tiền vàng - làm ruog động cõi tu-truong và học-thuật và chánh-tri trong thế-giới, là cuốn « Thế-giới dai chien-nach ». Cuốn này ngườiTau dà dịch ra Hán-vân, nhưng chánh-phu ta cảm không cho vào nước Nam, thành ra là có lõi người được biêt. Vua Guillaume II là một nguri trước nhòi lo đến cõi « hoa đà vàng » (Le Péril jaune) trong khòi-za đặc-đòi, dà tiến-kien đến cõi dai-thé thiên-hà sẽ ra làm sao. Vì vậy trong cuốn sách ra mới rồi, ngài công kích dà dè các chánh-phu biêu-thi ở chau Âu rất là vụng và ròi đây cõi cảnh da vàng mõi ngày một mạnh lên, thi cảnh da trắng lõi là phết sot. Ngài nói rắng việc đà là việc lít-nhien, chứng cõi là ở Âu-châu dà có nhiều nước như Ngu-thôn, Trung-quốc, Thô-Nhi-Ký... v.v... cõi co hàng-ba thiên hõi rồi.



Cam-nâi-Quang
Bấy lâu các ông thầy chung tôi hòn yêu, mõi xum nhau lõi xum xe chung tôi. Bây giờ các ông sửa soạn va-li lõi lõi, việc chúng tôi dè dò cho chúng tôi.

Nhưng lục Âu-châu đán chém nhau như hòi 1914-1918, thi họ ty-xung là chiến-tranh vi nhơn-dao, còn mươi mays nám nay dàn Tau phản-dau về việc cách mạng tòi - lèp, thi họ cho là « loạn lạc già man ». Tòi hòi tháng sáu tháng hây nám nay, cuoc « loạn lạc già-man » ày thành công, mà chánh-phu quoc-dân ở Nam-kinh dứng lèn đường đầu với các đế-quốc về chuyện bắt binh dâng, bấy lâu, thi trước hòi Mý-châu ròi đến Anh, Pháp, Nhât, Ý v.v... lõi lượt thura-nhận Nam-kinh, và thuận lòng súu đòi cáo-đieu ước cùi lại cho ducu-hap thức và đồng-dòng. Đến cõi nước

.....Pháp cũng phai-phat

ông Blanchard & la Brosse làm

chuyên-sú dè sang giáp mõi với

Tường-giòi-thech, Vương-Chánh-

Dinh, thi dù hòi các đế-quốc

dõi với nước Tau ngay nõ phai

nhường bộ nhõ, thi dà biết à

thế-lực của phái cộng-hphon

mõi ngày một lớn lầm.

Đức hoàng Guillaume II, tuy

là một ông vua thất thế

nam-meo & dát Doorn bên

Hán-Lan, song Âu-châu vẫn

chò ý vào cách hành-dòng

của ông ấy là vụng

và ròi đây cõi cảnh da vàng

mõi ngày một mạnh lên, thi

cảnh da trắng lõi là phết sot.

Ngài nói rắng việc đà là

việc lít-nhien, chứng cõi là

ở Âu-châu dà có nhiều

nước như Ngu-thôn,

Trung-quốc, Thô-Nhi-Ký

v.v... cõi co hàng-ba thiên

hõi rồi.

Tuy vậy là nõn nhán-biết

rằng hòi tháng mõi năm

không có

thiên-thiên

nhưng hòi tháng

đòi

thiên-thiên</

NGÀY CỦI NĂM Ở SAIGON

MÃY LÀ MỘT TRỜI MẬT VỰC

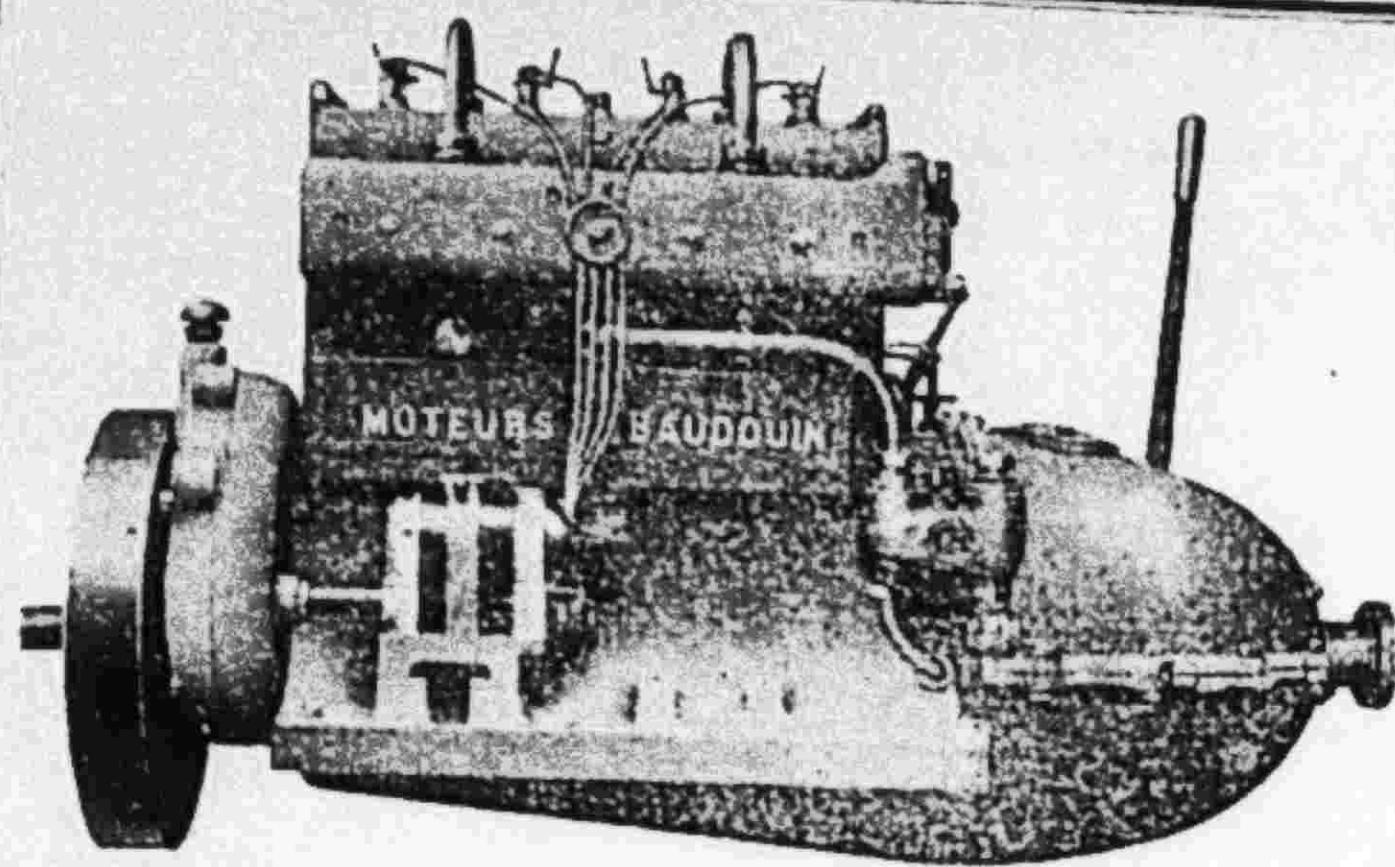
Cái nhà là to mà cao với voi & chờ gác đường Paul-Blanchy với Duran-dai nhau, không cần nói số hiệu ai cũng biết là nhà của vợ chồng thầy tư Thủ. Vợ chồng họ mới dọn về ở đó non một năm nay.

Vợ chồng trẻ mà giàu làm sao sang làm sao. Tái chi anh chị mồi người bợ một cái già-tai nhưng là một trâm hâm mây vạn, hai cái hiệp lại non ba trâm vạn mà không sang không giàu cho được. Anh ta ở bốn năm bén Tuy-án chơi cho phi xe rồi mới về đây lập ngiệp ở Saigon, thành ra chưa mấy người rõ biết lâm. Ở đời này nhứt là đất Saigon này, thật dẫu có tài-luong mây, giòi-giang mây dì nứa cũng chẳng làm chi, theo làm sao kịp got những người họ ở trong sôc của mẹ họ là vợ mây ông triều-phu ruc?

Vợ chồng thầy tư Thủ ở đây làm nghề gì. Chẳng làm nghề gì hết, làm cái nghề giàu. Cứ mỗi tháng thi thâu tiền cho thuê nhà, cho thuê phô, cho thuê đất ruộng, và tiền sô nháp của mây sô vuôn cao-su, ấy là ăn phâ mản đai không hết.

POINSARD & VEVRET

MÁY GÂN

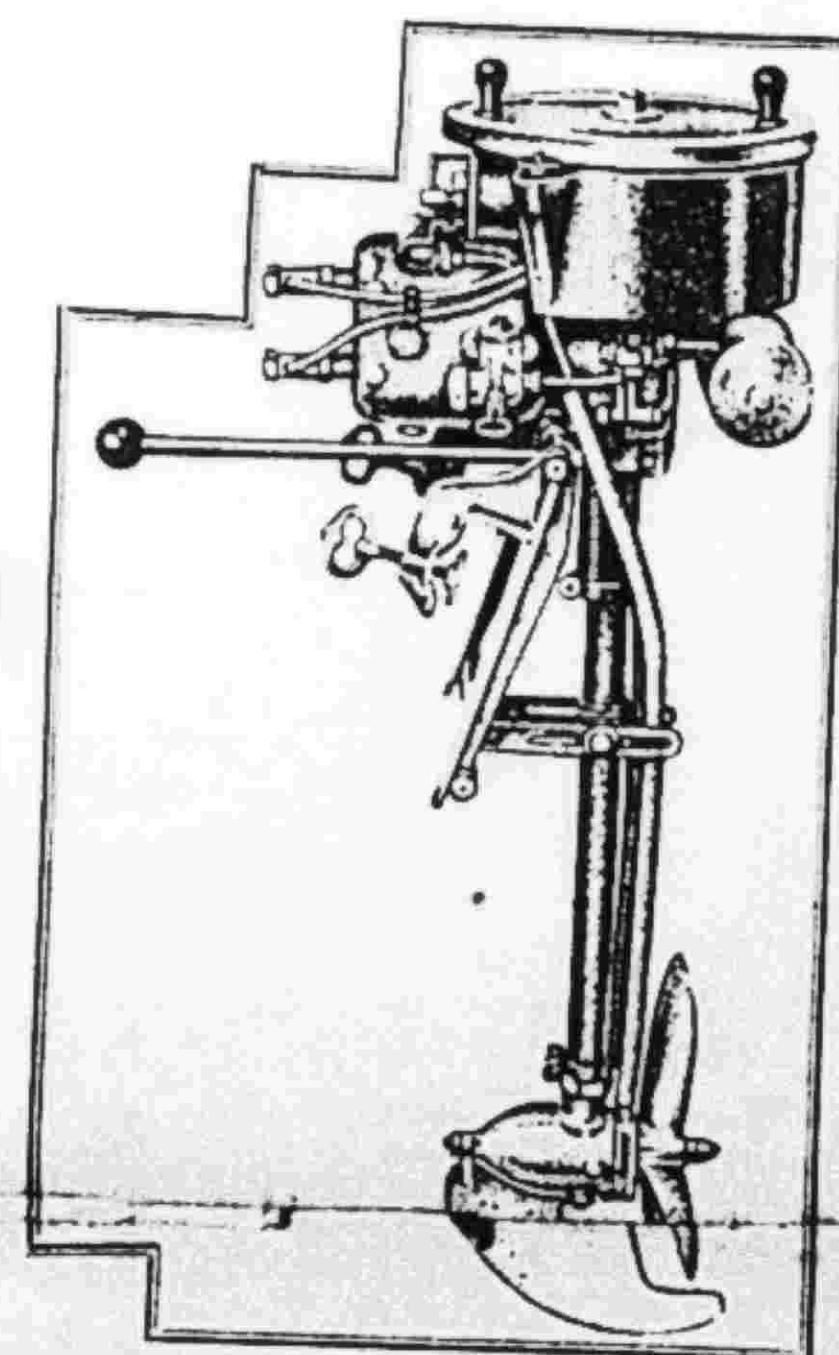


TÀU HƠI

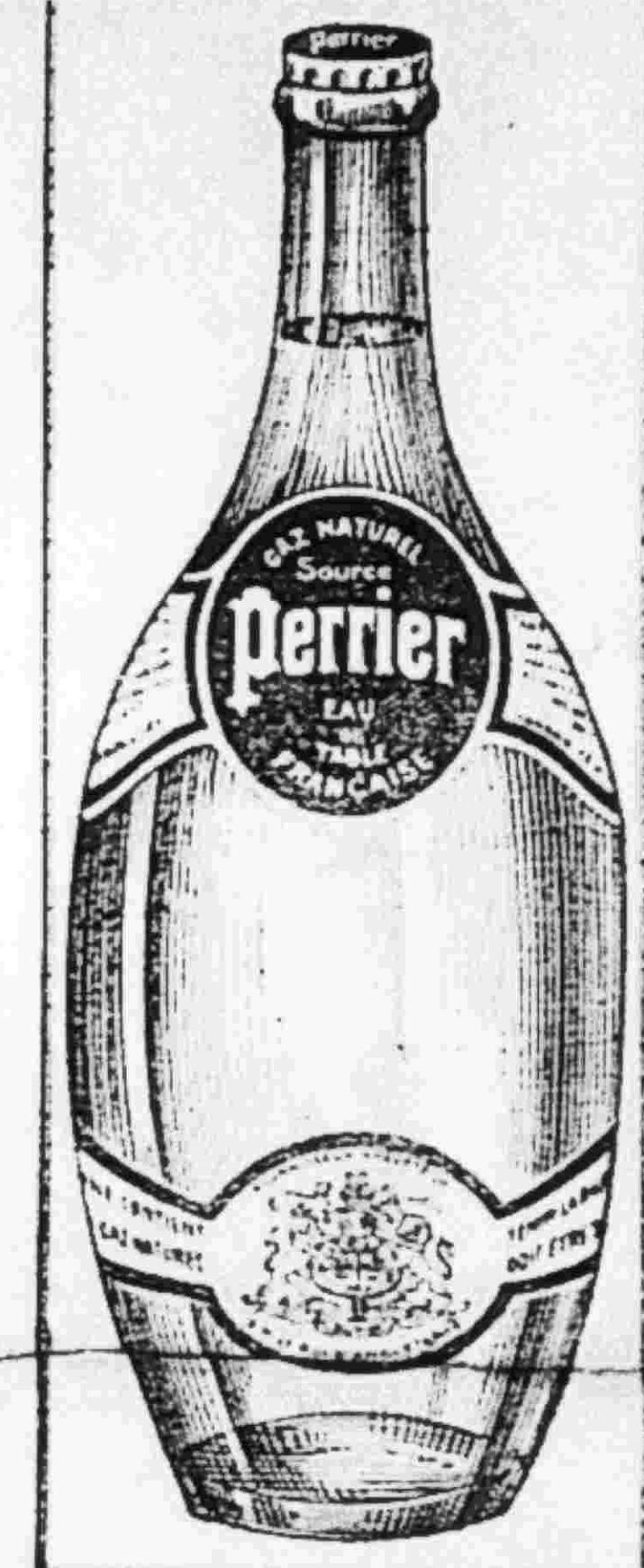
Máy chạy dầu cặn

Máy gân tam-bàn

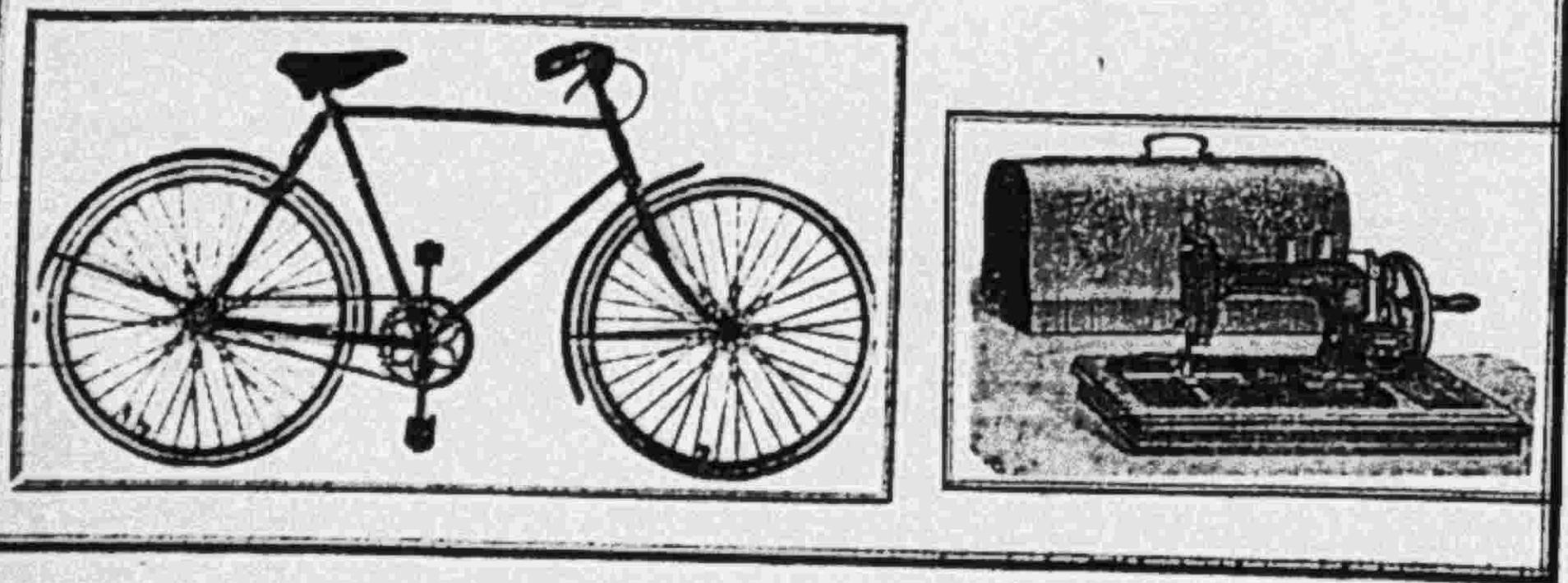
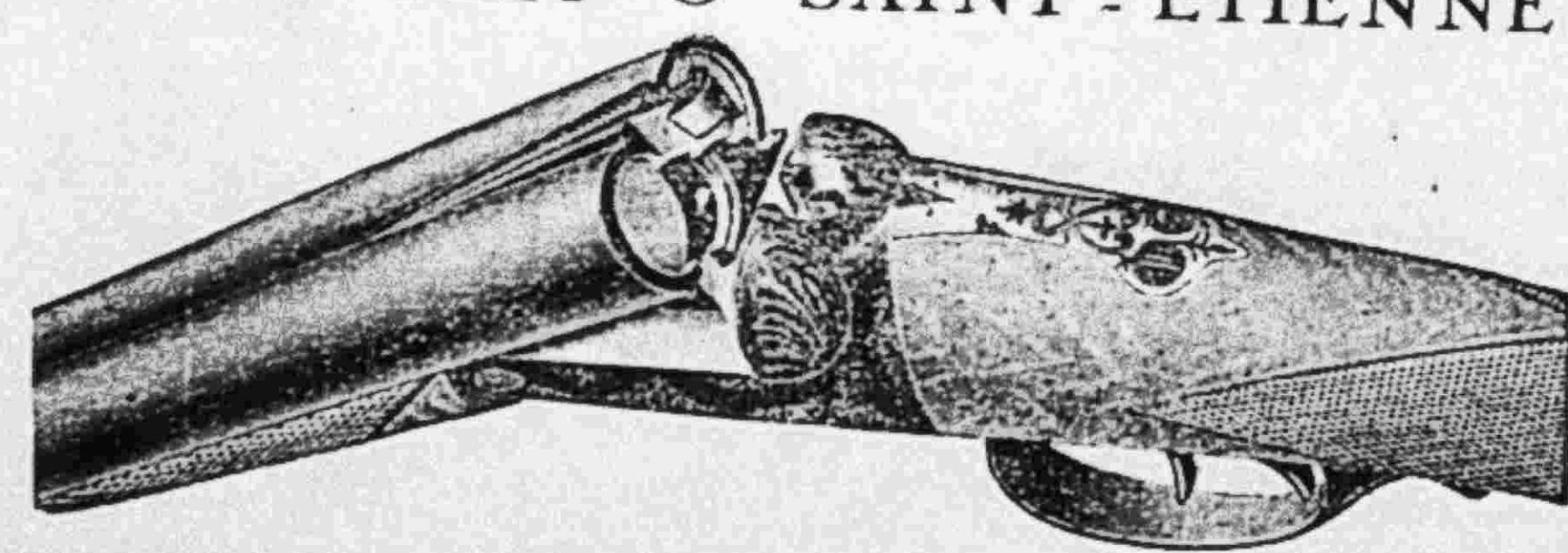
PENTA



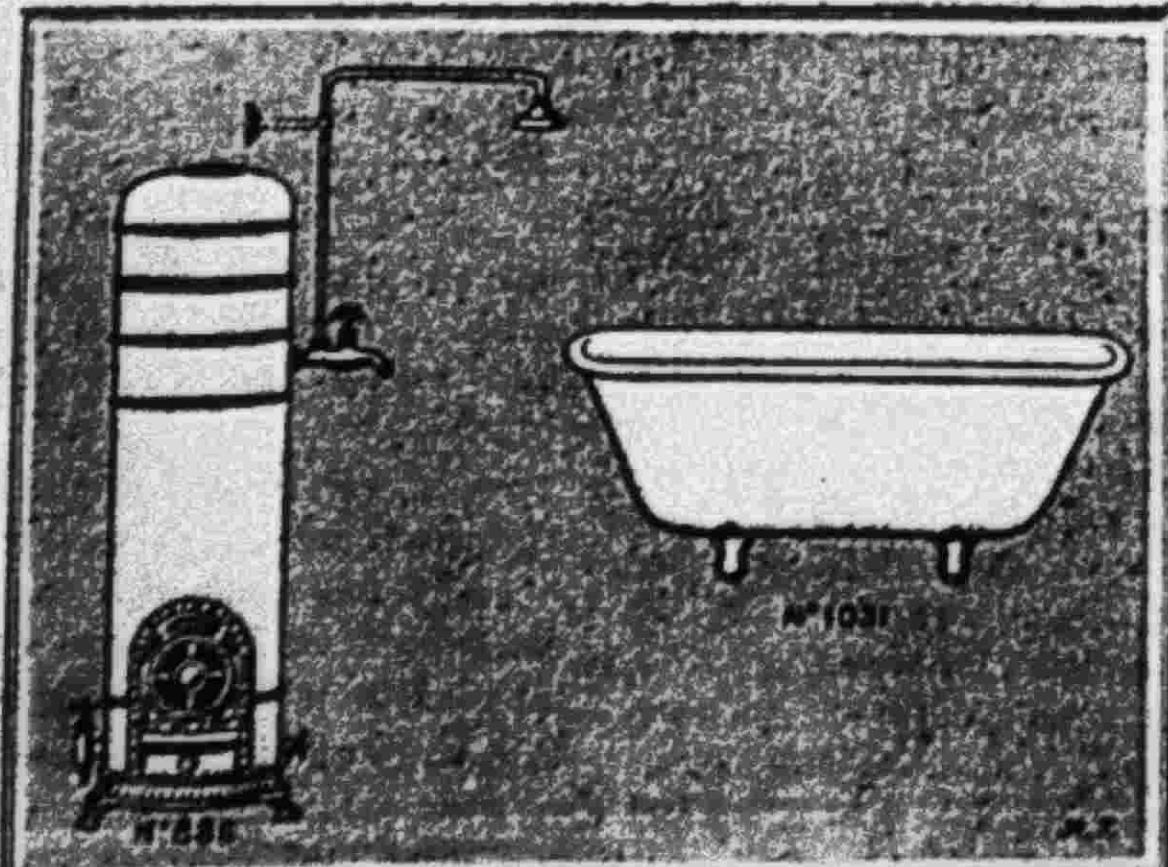
Perrier



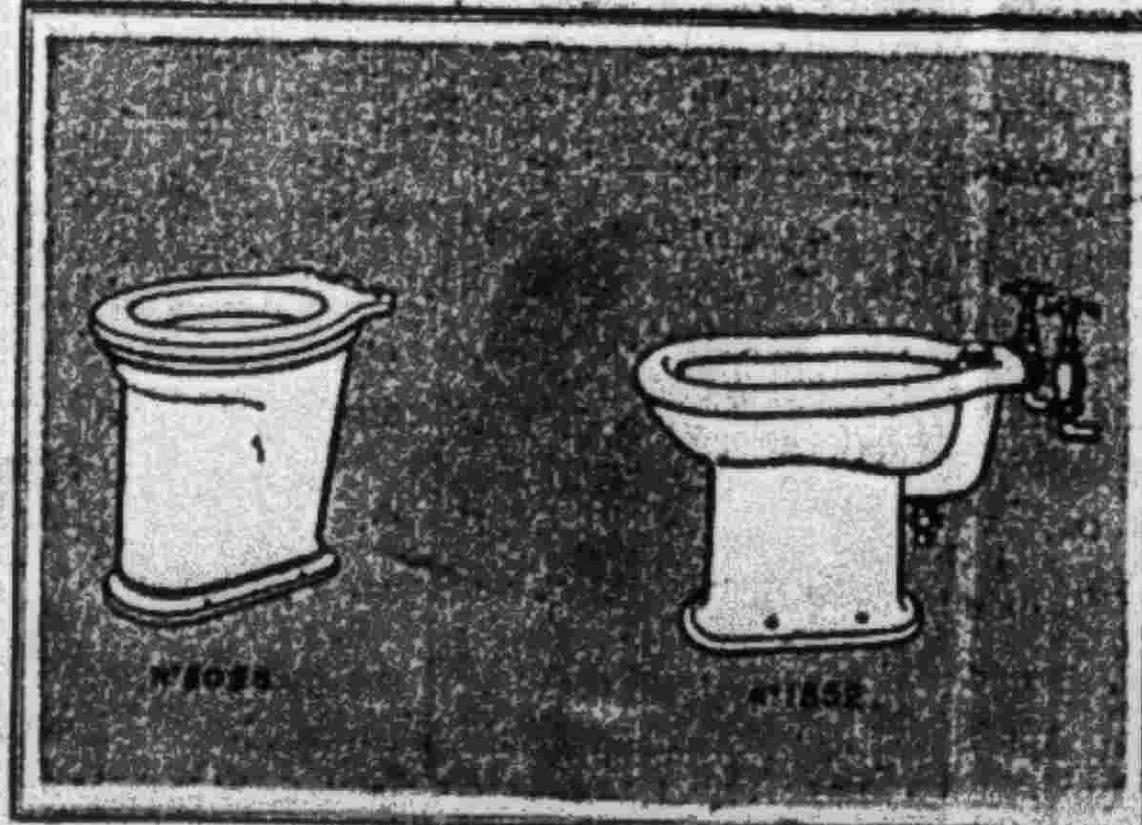
HÀNG BÁN KHÍ-GIÓ'I
VÀ XE MÁY Ở SAINT-ETIENNE



Đồ dùng trong phòng tắm



Đồ dùng vệ sinh



LE Mandarin
A BASE DE MANDARINES

VITTEL GRANDE SOURCE



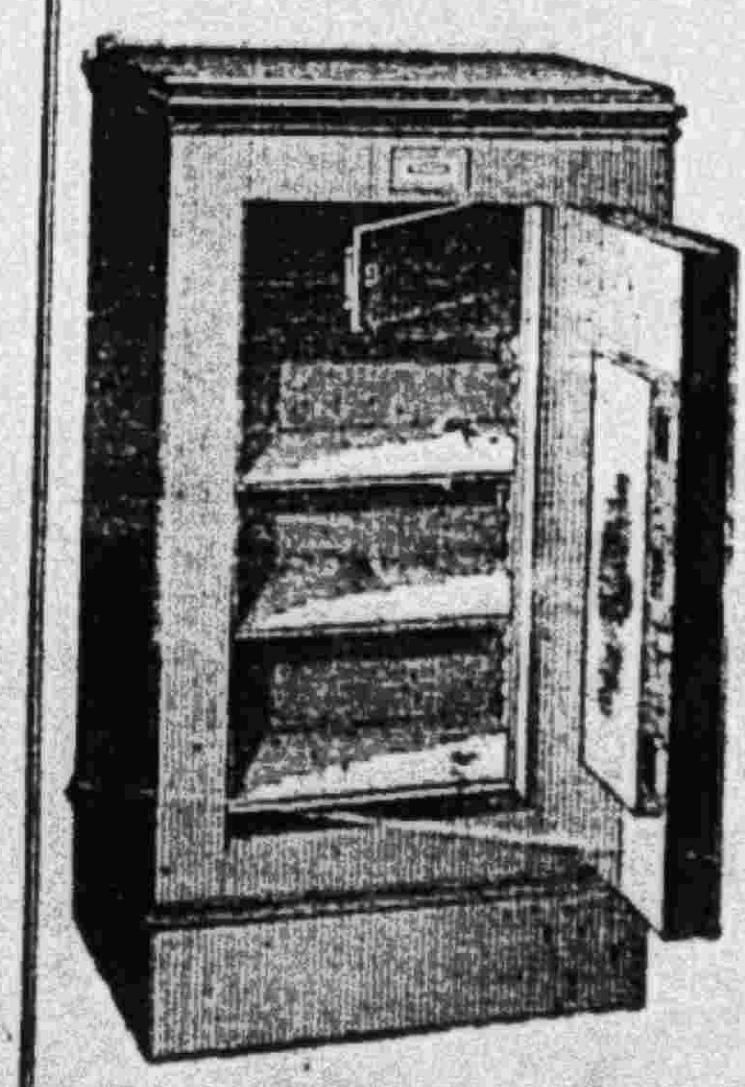
PRÉFÉRÉ AUX AMERS & BITTERS
Se boit additionné de préférence d'EAU PERRIER, et bien glacé.

LE Mandarin
A BASE DE MANDARINES

PRÉFÉRÉ AUX AMERS & BITTERS
Se boit additionné de préférence d'EAU PERRIER, et bien glacé.

SAVON CADUM

TỦ SẮT



Giường Sắt và Đồng

